

Vec C-355/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

1. jún 2022

Vnútroštátny súd:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

30. máj 2022

Žalobkyňa:

BV Osteopathie Van Hauwermeiren

Žalovaný:

Belgische Staat

Predmet konania vo veci samej

Konanie vo veci samej sa týka odmietnutia vrátenia DPH vybranej za služby poskytované osteopatmi podľa ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré bolo medzičasom vyhlásené za čiastočne neplatné, pretože bolo konštatované, že je nezlučiteľné s právom Únie.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, či vnútroštátny súd z vlastnej iniciatívy a bez predchádzajúceho podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania môže pre minulosť zachovať účinky ustanovenia vnútroštátneho práva, podľa ktorého služby poskytované osteopatmi nie sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty a ktoré tento súd vyhlásil sčasti za neplatné, pretože bolo nezlučiteľné s právom Únie.

Článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

I Má sa rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 1976 vo veci 43/75, Defrenne/SABENA, vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu poskytuje autonómnu právomoc z vlastnej iniciatívy a bez podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ na základe čisto vnútroštátneho ustanovenia zachovať do minulosti účinky vnútroštátnej právnej úpravy o oslobodení lekárskejších a nelekárskych zdravotníckych služieb od dane z pridanej hodnoty, ktorú tento súd (po tom, ako v tej istej veci podal na Súdny dvor tri návrhy na začatie prejudiciálneho konania, na ktoré Súdny dvor odpovedal rozsudkom z 27. júna 2019 vo veci C-597/17) klasifikoval ako nezlučiteľnú s právom Únie a vyhlásil za sčasti neplatnú, pričom jej účinky do minulosti zachoval a týmto spôsobom v plnom rozsahu odoprel zdaniteľnej osobe nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty vybranej v rozpore s právom Únie?

II Je vnútroštátny súd oprávnený autonómne a bez podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ na základe všeobecného poukazovania na „naliehavé dôvody právnej istoty týkajúce sa všetkých záujmov, o ktoré ide, verejných aj súkromných“ a na ním tvrdenú „faktickú nemožnosť dodatočne vrátiť odberateľom neoprávnene vybratú daň z pridanej hodnoty za dodania tovaru alebo poskytnutia služby zdaniteľnou osobou alebo od nich v prípade protiprávneho nevybratia dane žiadať dodatočnú platbu, najmä keď ide o veľký počet bližšie neidentifikovaných osôb, resp. keď zdaniteľné osoby nemajú systém účtovníctva, ktorý by im dovoľoval dodatočne identifikovať príslušné dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb a ich hodnotu“, zachovať do minulosti

účinky ustanovenia vnútroštátneho práva, o ktorom bolo konštatované, že odporuje smernici o dani z pridanej hodnoty, keď zdaniteľnej osobe nebola poskytnutá ani len možnosť preukázať, že nejde o takú „faktickú nemožnosť“?

Citované predpisy práva Únie a vnútroštátne právne predpisy

Právo Únie: Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1) (v prejudiciálnych otázkach a ďalej len „smernica o dani z pridanej hodnoty“), článok 132 ods. 1 písm. c)

Belgické právo: Wetboek van de btw (zákoník o dani z pridanej hodnoty), články 2, 4, 26, 28, 44, článok 70 § 1a a článok 91 § 1

Krátko zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Pôvodne panovala nejasnosť o otázke, či služby osteopátov sú alebo nie sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty. Preto z tejto činnosti žalobkyňa odvádzala daň z pridanej hodnoty a daňovému orgánu navrhla, aby prerušil plynutie premlčania jej nároku na vrátenie tejto dane z pridanej hodnoty jej zahrnutím do opraveného daňového priznania dane z pridanej hodnoty, čo však daňový orgán odmietol.
- 2 Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko) nálezom č. 194/2019 z 5. decembra 2019 vyhlásil niektoré ustanovenia článku 44 zákonníka o dani z pridanej hodnoty sčasti za neplatné z dôvodu ich nezlučiteľnosti s právom Únie, čo malo za následok, že služby osteopátov sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty, pokiaľ príslušní poskytovatelia služieb disponujú potrebnou kvalifikáciou na poskytovanie takých liečebných procedúr, kvalita ktorých postačuje na to, aby sa mohli považovať za rovnocenné s liečebnými procedúrami, ktoré poskytujú príslušníci regulovaného lekárskeho alebo zdravotníckeho povolania.
- 3 Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) súčasne zachoval účinky ustanovení, ktoré vyhlásil za neplatné, pre tie situácie podliehajúce dani, ktoré nastali pred 1. októbrom 2019. Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) odôvodnil obmedzenie spätnej účinnosti svojho nálezu naliehavými dôvodmi právnej istoty týkajúcimi sa všetkých záujmov, o ktoré ide, verejných aj súkromných, najmä z faktickej nemožnosti dodatočne vyplatiť odberateľom neoprávnene vybratú daň z pridanej hodnoty dodania tovaru alebo poskytnutia služby zdaniteľnou osobou alebo od nich v prípade protiprávneho nevybratia dane žiadať dodatočnú platbu, najmä keď ide o veľký počet bližšie neidentifikovaných osôb, resp. keď zdaniteľné osoby nemajú systém účtovníctva, ktorý by im dovoľoval dodatočne identifikovať príslušné dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb a ich hodnotu. V tejto súvislosti Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) odkazoval na rozsudok Súdneho dvora z 8. apríla 1976, 43/75, Defrenne/SABENA, bod 74.

- 4 Na základe uvedeného nálezu Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) zaujal daňový orgán stanovisko, že žalobkyňa nemá nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty za obdobie pred 1. októbrom 2019.
- 5 Žalobkyňa sa však naďalej bránila proti tejto dani a žiadala vrátenie dane z pridanej hodnoty zaplatenej pred 1. októbrom 2019. Vo svojom daňovom priznaní dane z pridanej hodnoty za druhý štvrtrok 2020 tak vykonala úpravu dane z pridanej hodnoty vo výške 45 335,81 eura vo svoj prospech.
- 6 Nato jej daňový orgán uložil pokutu vo výške 10 % z tejto sumy, ktorú považoval za dlhovanú daň z pridanej hodnoty, pričom pokuta bola zaokrúhlená na 4530 eur.
- 7 Po tom, ako daňový orgán odmietol žiadosť žalobkyne o odpustenie alebo zníženie pokuty, žalobkyňa podala žalobu na vnútroštátny súd, ktorou sa domáha určenia, že nie je povinná zaplatiť vyššie uvedenú sumu a pokutu vrátane úrokov.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 8 Žalobkyňa zastáva názor, že obmedzenie pôsobnosti nález č. 194/2019 z 5. decembra 2019 do minulosti zo strany Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) je v rozpore so zásadou efektivity zakotvenou v práve Únie, keďže to smeruje k tomu, že pre minulosť bude zachované ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je nezlučiteľné s článkom 132 ods. 1 písm. c) smernice 2006/112.
- 9 Podľa názoru žalobkyne tento nález okrem toho zjavne protirečí ustálenej judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa nároku na vrátenie poplatkov alebo nepriamych daní uložených v rozpore s právom Únie, výlučnej príslušnosti Súdneho dvora pre obmedzenie pôsobenia do minulosti a kritérií vypracovaných Súdnym dvorom, ktoré musia byť splnené na to, aby mohlo byť vrátenie dane úplne výnimočne zamietnuté, pričom táto vec musí byť v každom prípade predložená Súdnemu dvoru a dotknutý členský štát musí podať dôkaz o tom, že sú splnené kritériá vypracované Súdnym dvorom medziiným vo vzťahu k tvrdenému bezdôvodnému obohateniu.
- 10 V dôsledku toho žalobkyňa žiada vnútroštátny súd, aby neuplatňoval nález Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) z 5. decembra 2019.
- 11 Žalovaný svoje odmietnutie vrátenia odvedenej dane z pridanej hodnoty argumentačne opiera v podstate o uvedený nález Grondwettelijk Hof (Ústavný súd).

Krátko odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 12 Vnútroštátny súd odôvodňuje podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania tým, že si nie je istý, či je oprávnený neuplatňovať nález Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) č. 194/2019 z 5. decembra 2019.